

ПРИЧИНИ ДИСПРОПОРЦІЙНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ РЕГІОНІВ

Україна пройшла стрімкий шлях трансформування економіки, тому формування системи регіонального розвитку відбувалося дещо хаотично і безсистемно, основна причина цього полягає у тому, що процеси становлення та адаптації проходили за короткий проміжок часу, в той час як в інших розвинутих країнах цей процес відбувався поступово та еволюційно. Зараз українська економіка переживає черговий економічний спад, стан економіки нестабільний та характеризується значним падінням, а уповільнення цього процесу означатиме не зростання, а тільки початок періоду застою, який може тривати дуже довго. Аналізуючи ситуацію, яка склалася неможливо не відмітити значне зростання диспропорційності розвитку регіонів країни. Кризовий стан боляче відобразився на всіх сферах життя в країні. Найгострішою проблемою після кризового стану економіки стало посилення нерівномірностей на різних рівнях. Успадкована галузева система управління не дає змогу розглядати регіони як окремі одиниці соціально-економічного розвитку, що гальмує розвиток регіональної політики держави та ще більше посилює нерівномірності, як між регіонами, так і всередині них. Сучасний стан регіонів диктує тенденцію розвитку регіональної політики направленої на зменшення диспропорційності та підвищення конкурентоспроможності регіонів [1].

До основних причин диспропорційності розвитку регіону можна віднести недосконалість державної регіональної політики; відсутність господарських повноважень у регіонах; проблема галузевої спрямованості регіональної політики, в той час, як існує необхідність переходу до секторно-орієнтованої; централізованість системи управління і визначення пріоритетів; відсутність чіткого розмежування сфер повноважень; превалювання прямих дотаційних важелів підтримки економічного розвитку регіонів, замість встановлення регуляторних заходів; відсутність в регіонах власної фінансової та законодавчої бази; відсутність механізмів виділення субрегіональних утворень, групування регіонів за економічною ознакою та стимулювання місцевих органів влади щодо об'єднання, а також відсутність інституційного забезпечення. Серед важливих проблем, що впливають на диспропорційний розвиток регіонів є диференціація накопичення капіталу в регіонах, концентрація основних ресурсів реального сектору економіки в столиці та в кількох промислово розвинутих регіонах, а також наявності депресивних регіонів.

Для зменшення диспропорційного розвитку регіонів необхідно розробити ефективну інституціонально-правову базу та надати регіонам більше фінансових повноважень задля збалансованого розвитку економіки регіонів. Регіони повинні обирати пріоритетні види економічної галузі і розробляти механізми та інструменти для їх стимулювання. Підтримка економічного розвитку регіонів повинна проходити за територіальною та ринковою ознаками. Тобто, сама територія повинна визначати ті види економічної діяльності де додана вартість буде максимальною. Ефективність впровадження такого підходу надасть можливість регіонам обирати вектори пріоритетності, тобто області та напрямки розвитку регіону, які будуть позитивно впливати на ефективний розвиток не тільки економіки регіону, але і на його соціальну та екологічну складову.

1. Тищенко О.П. Регіональні диспропорції: сутність, методологія визначення та оцінка / О. П.Тищенко // Економічна теорія: науковий журнал. – 2011 . – №4 . – С. 55-64.